

3. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с.

4. Ціпан Т. С. Професійна компетентність сучасного вчителя / Т. С. Ціпан // Інноватика у вихованні. – 2016. – Вип.3. – С. 174-181.

Власенко Н.О.,

кандидатка біологічних наук, доцентка, доцентка кафедри початкової освіти, природничих і математичних дисциплін та методик їх викладання Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

На сьогодні перед учителями постає першочергове завдання екологічної освіти – формування екологічних компетентностей у підростаючого покоління як запоруки збереження навколишнього природного середовища. У формуванні екологічної компетентності провідна роль належить вчителю початкової школи, яка є однією з перших ланок становлення дитини. Основні риси характеру особистості формуються у ранньому дитинстві, і спілкування з природою посідає чільне місце у дитини молодшого шкільного віку.

Проблеми формування екологічної компетентності відображені в роботах численних педагогів (А.М. Захлебної, І.Д. Зверєва, І.А. Зязюна, О.Я. Савченко) та психологів (В.В. Вербицького, С. Дерябо, В. Ясвіна, Е.В. Гірусова, М.І. Дробнохода, В.В. Безрукова, Ф.С. Войно-Ясенецького, А.Л. Дворкіна, Н.Ю. Кисельова) та ін. [2].

Щоб забезпечити ефективне формування екологічної компетентності в учнів початкових класів, вчителям необхідно виокремити екологічний потенціал в кожному навчальному предметі. Провідна роль належить природничій

освітній галузі та інтеграції її з іншими галузями, під час вивчення яких можливе формування наукової основи природоохоронної діяльності молодших школярів.

Відповідно до нового Державного стандарту початкової освіти, затвердженого урядом 21 лютого 2018 року, навчаються учні перших-других класів Нової української школи. Однією з ключових компетентностей є екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства. Такий підхід сприяє самореалізації особистості учня в житті, його соціальній адаптації, конструктивній суспільній діяльності і є умовою формування громадянина України [1].

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, метою природничої освітньої галузі є формування компетентностей в галузі природничих наук, техніки й технологій, екологічної та інших ключових компетентностей на основі опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основ наукового світогляду і критичного мислення, становлення відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки учнів у довкіллі на основі усвідомлення принципів сталого розвитку.

Одержуючи визначену систему знань на уроках «Я досліджую світ» та «Природознавство», учні засвоюють норми і правила екологічної поведінки в природі, тому що через екологічну освіту виховується відповідальне відношення до природи. Формування екологічної компетентності в учнів початкових класів передбачає, в першу чергу, становлення екологічної відповідальності в учня початкової школи, яке базується на використанні в навчальному процесі міжпредметних зв'язків, практичної-дослідницької діяльності, що забезпечує детальне вивчення об'єктів навколишнього

середовища, а також активного залучення сім'ї під час проведення масових екологічних заходів та реалізації природоохоронної діяльності як первинного носія екологічної компетентності.

Формування екологічної компетентності здійснюється шляхом поєднання різних форм роботи: навчально-дослідницька діяльність (організація і проведення еколого-краєзнавчих екскурсій; організація і проведення дослідів та міні досліджень; виконання практичних завдань); природоохоронна діяльність (екологічні акції; посадка зелених насаджень; виготовлення годівниць та шпаківень; догляд за рослинами; екологічні суботники; рейди по впорядкуванню парку, берегової зони річки); навчально-просвітницька діяльність (втілення та захист екопроектів; конкурси малюнків, плакатів, листівок; конкурси екологічних казок, віршів; випуск екологічної газети; проведення тематичних тижнів; випуск буклетів на екологічну тематику; створення презентацій) [2].

Оскільки для молодших школярів найдоступнішим є емоційно-естетичне сприйняття природного середовища, то вчитель знаходить способи злиття емоційних почуттів у ставленні до природи з пізнавальними завданнями щодо її вивчення і практичними діями з охорони. Під час сезонних екскурсій у природу вчитель акцентує увагу дітей на характерних ознаках кожної пори року, формує почуття прекрасного, любов до рідного краю, навички грамотної поведінки в природі, оцінки позитивних і негативних дій людини стосовно навколишнього середовища. Спланувавши тематику екскурсій, прогулянок, дозвілля, відпочинку, вчитель повинен зорієнтувати учнів не тільки на вивчення і засвоєння теоретичної інформації, а й на виконання доступних їхньому вікові практичних природоохоронних завдань.

Отже, під час формування екологічної компетентності майбутніх фахівців у системі природоохоронної діяльності сучасної початкової школи, першочергове завдання вчителя – навчити учня поповнювати свої знання у

сфері функціонування законів живої природи, забезпечити усвідомлення молодшим школярем сутності взаємозв'язків живих організмів з навколишнім середовищем, здійснювати оцінку власним діям та обирати екологічно-виправдані стратегії поведінки.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт початкової освіти Нової української школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://nus.org.ua/news/uryad-opublikuvav-novuj-derzhstandart-pochatkovoyi-osvity-dokument/>

2. Січко І. О. Формування екологічної компетентності майбутніх фахівців початкової освіти / І. О. Січко // Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції. – Херсон: ТОВ «Борисфен-про», 2018. – С. 104-107.

Гуменюк І.М.,

кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри педагогіки початкової освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК МАРКЕР ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Сучасні суспільно-економічні трансформації в Україні спричинили суттєві зміни етно-соціального наповнення регіонів, особливо великих міст. Спостерігається поява значної кількості представників інших національностей, дітей від змішаних шлюбів. В умовах полікультурного суспільства першорядного значення набуває виховання молодого покоління, толерантного до міжкультурних відмінностей, психологічно й лінгвістично готового до